№ 18 1883 - 1900 30 სექტემბერი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მწყემსი

ოფიციალური განყოფილება

უმაღლესი სახელდებული ბრძანება.

უწმიდესს უმართებულესს სინოდს.

უწმიდესის სინოდის წევრს, ნოვგოროდის და სტარორუსკის მთავარ ეპისკოპოზს თეოგნოსტეს ყოვლად უმოწყალესად ვუბრძანებთ იქმნას კიევის და გალიციის მიტროპოლიტად და კიევის პეჩერის მიძინების ლავრის სამღვდელო არქიმანდრიტად.

დედანზედ მის იმპერატორებითის უდიდებულესობას საკუთარ ხელით დაწერილ არს:

„ნიკოლოზი“

13 მარიამობისთვეს 1900 წ.
პეტერგოფი.

უმაღლესი ჯილდო

ტფილისის სასულიერო სემინარიის რექტორს არქიმანდრიტს ჰერმოგენს ამ წლის აპრილის 18 რიცხვსა ყოვლად უმოწყალესად ებოძა მისი იმპერატორებითის უდიდებულესობის კაბინეტიდგან მკერდის ოქროს ჯვარი ოქროსავე ძეწკვით, შემკული ბრილიანტით და მვირფასი ქვებით.

უმაღლესი ბრძანებანი:

1) სასულიერო სემინარიების და სასწავლებლების მოწაფეთა აღმზრდელთათვის სახელმწიფო სამსახურის უფლებათა მიცემის შესახებ.

სახელმწიფო საბჭომ კანონთა დეპარტამენტში და საზოგადო სხდომაზეც განიხილა უწმიდესის სინოდის ობერ-პროკურორის წარდგენილება სასულიერო სემინარიების და სასწავლებლების მოწაფეთა აღმზრდელთათვის სახელმწიფო სამსახურის უფლების მიცემის შესახებ და გადაწყვიტა: ა) მიენიჭოს სასულიერო სემინარიების და სასწავლებლების მოწაფეთა აღმზრდელების თანამდებობას ხარისხის მიღების საქმეში მეათე კლასის უფლება. ბ) სათანადო კანონდებულებათა შესავსებლად და შესაცვლელად დადგენილ იქმნას: 1) სასულიერო სემინარიების და სასწავლებლების მოწაფეთა აღმზრდელები ოთხის წლის სამსახურის შემდეგ, მტკიცდებიან ხარისხში, რომელიც შეეფერება მათის თანამდებობის კლასსა უფროსობით დღიდგან მათის დანიშვნისა სამსახურზედ და შეიძლება მიეცეთ მათ უკეთუ ერთსა და იმავე თანამდებობაზედ იქნებიან, სამის ხარისხით

თბილისი

მეტი იმ კლასისა, რომელიც დაწესებულია მათის თანამდებობისათვის; 2) მოხსენებულთ პირველს სტატიაში აღმზრდელებს აქვსთ უფლება მიიღონ პენსია და შემწეობა იმ ზომით, რომელიც დაწესებულია სასულიერო სასწავლებლებში მყოფ საშუალო განათლების მასწავლებელთათვის. გ) იმ პირებს, რომელნიც დღეს მსახურებენ აღმზრდელებად სასულიერო სემინარიებს და სასწავლებლებში, ჩაეთვალოსთ მთელი დრო მათის სამსახურისა ხარისხის და პენსიის მისაღებად, უკეთუ ისინი შეიტანენ მთელის ამ დროსათვის სასულიერო სასწავლო თანხაში იმდენ ფულს, რამდენსაც შეადგენს მათის ჯამაგირიდგან გამოკლებული ჯამი, დაწესებული პენსიის მისაღებად. მის იმპერატორებით უდიდებულესობამ ხსენებული აზრი სახელმწიფო საბჭოსი 15 რიცხვს წარსულის მაისისას უმაღლესად დაამტკიცა და ბრძანა მისი აღსრულება.

---

2) სახელმწიფო საბჭომ მრეწველობის, მეცნიერებათა, ვაჭრობის და სახელმწიფო ეკონომიის შეერთებულს დეპარტამენტებში, განიხილა რა უწმიდესის სინოდის ობერ-პროკურორის წარდგენილება იმის შესახებ, რათა გადადებულ იქმნას სახელმწიფო ხაზინის საშუალებათაგან უწმიდესის სინოდის ხარჯთ-აღრიცხვის თანახმად ყოველ წლობით 3,518,570 მან. პირველ დაწყებითი საეკკლესიო სკოლების მოსაწყობად და შესანახად, დაადგინა: ა) მიეცეთ საეკკლესიო სკოლების სამაზრო მეთვალყურე მღვდლებს, უკეთუ მათ სამრევლო არა აქვსთ, წლიურს ჯამაგირად 1,200 მან. თითოეულს და უფლება 500 მან. პენსიის მიღებისა 25 წლ. სამსახურისთვის. ბ) გადაიდებოდეს სახელმწიფო ხაზინის საშუალებათაგან 1901 წლიდგან დასამატებლად იმ ჯამისა, რომელიც გადაიდებოდა აქამომდე უწმიდესის სინოდის ხარჯთ-აღრიცხვის თანახმად, პირველ დაწყებითის სახალხო განათლების საჭიროებისათვის, სამი მილიონი ხუთს თვრამეტი ათასი ხუთს სამოცდა ათი მან. ყოველ წლობით, ამ რიცხვში: სამი მილიონი ოთხს სამოცდა შვიდი ათასი რვასს ოცი მან. საეკკლესიო სკოლების მოსაწყობად და შესანახად და ორმოცდა ხუთი ათს ორმოცდა ათი მან. ხსენებულ სკოლების უმრეველო სამაზრო მეთვალყურეთა დასაჯილდოებლად: სამასი ათასი მან. ვლადიოსტოკის ეპარქიის საეკკლესიო სკოლების მეთვალყურეს ჯამაგირად და ორი ათს შვიდასი მან. იმავე ეპარქიის სამი საოლქო მეთვალყურეს დასაჯილდოებლად. სახელმწიფო საბჭოს ხსენებული აზრი, 5 თიბათვეს 1900, უმაღლესად დამტკიცებულ იქმნა.

უწმიდესის სინოდის განჩინება.

ა. 2—9 აგვისტოს 1900 წ. № 3167 ნიმრით, საადგომო ღია ბარათებზედ საღმრთო გამოხატულებათა დაბეჭდვის შესახებ.

ბრძანებისამებრ მისის იმპერატორებითის უდიდებულესობისა, უწმიდესს უმართებულესს სინოდს ჰქონდა მსჯელობა ერთის საქველ-მოქმედო საზოგადოების შუამდგომლობის გამო იმის შესახებ, რათა მას მიეცემოდა ნება საადგომო ღია ბარათებზედ—საღმრთო გამოხატულებათა დაბეჭდვისა. ბრძანეს: განხილულ იქმნა რა ხსენებული შუამდგომლობა, უწმიდესი სინოდი ხედავს, რომ დაბეჭდვა საადგომო ღია ბარათებზედ საღმრთო გამოხატულებათა არ შეიძლება ნება დართულ იქმნას, ვინაიდგან ამ გარემოებას შეუძლია შეურაცხჰყოს კეთილ-მოწიწებითი გრძნობა მორწმუნე მართლ-მადიდებელ ქრისტიანეთა, რაის შესახებ დაიბეჭდოს საეკკლესიო უწყებათა «ჟურნალში».

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მწყემსი

მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან სული თვის დაჰსდვის ცხოვართათვის. იოან. 10—11.

ვპოვე ცხოვარი ჩემი წაწყმედული. ესრეთ იყოს სიხარულ ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. ლუკ. 15—4.

მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განგისვენოთ თქვენ. მათ. 11—28.

№ 18 1883—1900 30 სექტემბერი.

პირველი სიტყვა,

თქმული მის ყოვლად უსამდვდელოესობის ლეონიდის მიერ ქუთაისის საკათედრო ტაძარში 17 სექტემბერს ბერგელად ეპარქიაში შემობრძანების დროს.

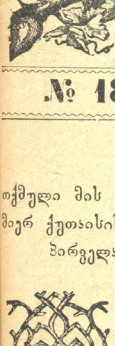

გარდამოიხილენ ზეცით, უფალო, და იხილე, და მოხედე ვენახსა ამას შენსა, და განამტკიცე ესე, რომელ დაასხა მარჯვენამან შენმან!

ქვენ უკვე გესმათ ეს სავედრებელი სიტყვები დღეს თქვენში ჩემ მიერ პირველად შესრულებული წირვის დროს; მოისმენთ მათ შემდეგშიაც ყოველი წირვის დროს. ეს ლმობიერებითი მოწოდება, რომელსაც ასე ბრწყინვალედ წარმოსთქვამს ხოლმე მღვდელ-მთავარი, მიქცეული პირით მლოცველთადმი და მპყრობელი მარჯვენა ხელში ჯვარისა, ხოლო მარცხენაში ბრწყინვალედ ანთებული დიკირისა, აღვსილია ღრმა აზრით და მასთან მეტად საგულისხმო და საგონებელია ეკკლესიის მორწმუნე შვილისათვის. ამიტომაც პირველ ჩემ მღვდელ-მთავრულ საუბარს შენთან, საყვარელო ჩემო ახალო სამწყსოვ, ვიწყებ სახელდობრ ამ გულის სიღრმემდე ჩამწდომი სავედრებელით. ან კი რაღა უნდა ვისურვო უკეთესი ამ თქვენთან პირველად შეხვედრაზე, თუ არა ის, რომ ზეციური მამა ჩვენი იყოს თქვენზედა მუდამ ჟამს მოწყალე თვალით, ხედავდეს თქვენ კეთილ საქმეებს, შრომათა და გაჭირვებათა, მოუვლინოს თქვენს სულსა და გულსა თვისი მადლი და სიყვარული და განგამტკიცოთ სათნო და ღვთისნიერ ცხოვრებაში? განა შემეძლო მომეტანა და გად-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მომეცა თქვენთვის უძვირფასესი, უმაღლესი, წრფელი და უპირუთვნელესი რამ ამ პირდაპირ გულის სიღრმისაგან წარმომდინარე სურვილისა გარდა: „მოხილენ ზეცით, უფალო, და იხილე, და მოხედე ვენახსა ამას შენსა, და განამტკიცე ესე, რომელ დაასხა მარჯვენამან შენმან!“

აღნიშნულ სიტყვებში თქვენ, საყვარელნო მსმენელნო, მიმსგავსებული ხართ ზვარს, ანუ ვენახს. და ვინ არ უწყის, თუ რა ძვირფასი და საყვარელია ყოველი მევენახისათვის ვენახი? ვინ არ იცის, რომ მევენახე დღე და ღამ იმის ფიქრში და ზრუნვაშია, თუ როგორ მოაშენოს ვაზები, გააპოხიეროს და საუკეთესოდ დაამუშაოს მიწის ნიადაგი, მორწყოს და გასწმინდოს ვენახი, შემოავლოს ზღუდე, დაიცვას და დაიფაროს იგი ყოველიფრისგან, რაც კი მას ავნებს და აზარალებს? ვინ არ უწყის, თუ რა შრომა და ხარჯი, გასაოცარი მეცადინობა, დღე-ღამითი ზრუნვა და მწარე ოფლის ღვრა სჭირდება მევენახეს, რომ მან გააშენოს რამდენადმე მაინც რიგიანი, ღირებული და შემოსავლიანი ზვარი?

მაგრამ ვის შეუძლია, გკითხავთ თქვენ, წარმოიდგინოს მთელი სიღრმე, ძალა და უსამზღვრო სიყვარული მწყემსისა სამწყსოთადმი? კაცი არის გვირგვინი ბუნებისა, მეფე ქვეყნისა, მსგავსება და ხატება ღვთისა, იგია ქვეყანაზე ერთად-ერთი ქმნილება, რომელშიაც არის ცხოველი სული, მაშასადამე, რამდენად სხვა-და სხვა ფერი, მრავალკეცი, ძნელი, ბრძნული და მოსაზრებული უნდა იყოს შრომა, ზრუნვა და ფიქრი მწყემსისა სამწყსოთადმი? რამდენი გონიერება. ნიჭი, გამოცდილება, გამჭრიახობა, თავის თავას შეკავება, დიდ სულოვანება და მოთმინებაა საჭირო, რათა ღირსთა თანა ერთად მწყემსიც შეიქნეს ღირსი, უგრძნობი გულისხმიერ ჰყოს, უსასოოს ნუგეში ჰსცეს, სუსტი განამტკიცოს, ერთი სიტყვით ყოველთა ექმნეს ყოვლად, რათა ყოველნი აცხოვნოს (ა. კორ. 9, 22). აი ამ დიდი საქმისათვის, ამ გულითადი და უსაზღვრო სიყვარულისა, დაუცხრომელი შრომა და ზრუნვისა, მუდმივი ცდა და ფიქრისა რათა ამითი შეგძინო შენ, საყვარელო ჩემო სამწყსოვ, სულიერი ბედნიერება და საუკუნო ცხონება, მოწოდებულ ვარ შენდამი და აღყვანილ იმერეთის ეკკლესიის ძველს ტახტზე, რომელზედაც უმსახურნიათ დიდებულ, ღირსეულ და წმინდა მღვდელთმთავრებს და მათგან, თითქმის, თითოეულ თქვენთაგანს ჯერ კიდევ ცხადად თვალ-წინ უდგია ნათელ-მოსილი სურათი ნეტარ-ხსენებული ყოვლად სამღვდელო გაბრიელისა, რომელიც ნათლად ბრწყინავდა ამ სასანთლეზე უმეტეს ოცდა ხუთმეტი წლისა. გულ-წრფელად, ცხადად და გაბედულად ვიტყვი, რომ მე ასე პატივცემულ ვიქმენი არა ჩემი სამსახურისათვის, ვინაიდგან მე ჯერეთ არავითარი სამსახური არ მიმიძღვის; არა ჩემი ნიჭიერებისათვის, ვინაიდგან უძლურ ვარ სულითა, მოკლებულ ნიჭიერებას და მწირ არს საუნჯე ჩემთა ცოდნათა. არა, მარტოოდენ უკეთილმსახურესის ხელმწიფის სათნოყოფამ, მხოლოდ კეთილ-ნებობითმა წადილმა სრულიად რუსეთის ეკკლესიის უმაღლესი გამგეობისამ, მხოლოდ მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესის ფლაბიანეს, საქართველოს ეკკლესიის კეთილი ანგელოზის მამობრივმა სიყვარულმა, ჩემ მიერ დაუმსახურებელმა ყურადღებამ და მისმა ნამდვილად მშობლიურმა განწყობილებამ ჩემდამო და არა რაიმე ჩემმა ღირსებამ დამადგინა მე თავად ამ უძველესი ეკკლესიისა. ვითვალისწინებ რა ყოველივე ამას, აღვივსები შიშით და სულიერი კრთომილებით და მზადა ვარ აღვიარო: „უფალო, აღირჩიე, რომელსაც უმეტეს შეუძლია და იგი მიავლინე“ (გამოს. 4, 15).

გარნა მანუგეშებს და მამხნევებს მე ის გარემოება, რომ უფალმა ჩვენმა იესო ქრისტემ, დაადგინა რა თვის ეკკლესიისათვის მწყემსნი, არ დაუტევა იგინი მარტო მათი ძალისა და ნიჭის ანაბარად: „აჰა მე თქვენთანა ვარ ყოველთა დღეთა და ვიდრე დასასრულამდე ქვეყნისა; მე ვსთხოვ მამასა, და სხვა ნუ გეშინის მცემელს მოგივლენთ თქვენ და იქნება თქვენთან საუკუნოდ, სული ჭეშმარიტებისა, რომელი გასწავებს თქვენ ყოველივეს“, რქვა მან თვისთა მოწაფეთა და მათ მიერ თავისი ეკკლესიის ყოველთა მწყემსთა ვიდრე დასასრულამდე ქვეყნისა. მრწამს და მჯერა, რომ იგი არ დამაგდებს მე უღირსსა უმწეოდ; მტკიცედ ვარ დარწმუნებული, რომ სული ჭეშმარიტებისა, რომელმაც მომიწოდა მე ამ მსახურებისათვის, ჩამაგონებს, მაცოდინებს და დამამტკიცებს მე ყოველსა ჭეშმარიტებასა ზედა მიუხედავად ჩემი უძლურებისა და უღირსოებისა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

წინაშე თქვენისა და აქა უხილავად მყოფისა მეუფისა დიდებისასა ვდებ მტკიცე აღთქმას, რომ არ დავზოგავ არც დროს, არც ღონეს, არც შრომას აღსასრულებლად განგების მიერ ჩემდამი მონიჭებული დიდი საქმისა, რომელიც შეეხება თქვენი სულის ცხოვნებას. მუდამ გულ-წრფელად, მხურვალედ და თავ გამოდებით ვილოცავ, რათა განმტკიცდეთ თქვენ ქრისტიანული ცხოვრებით და, რამდენადაც შემეძლება, ხშირად შევსწირავ თქვენთვის ყოვლად მოწყალე ღმერთს უსისხლო მსხვერპლს, მოვალეობად მექნება აღიარებული ხშირად მიმართვა საღმრთო წერილისადმი, რათა იქიდან მოგაწოდოთ ხოლმე უხრწნელი საზრდელი სულთა თქვენთათვის. ამას მოვახმარებ ყოველივე ჩემს ცოდნას და თავისუფალ დროს, მთლად ამას ვემსახურები სულით და გულით, და მარტო ეს იქნება ჩემი მსახურების უმაღლესი მიზანი.

ამიტომ გთხოვთ, გულითადად გთხოვთ ყველას და თითოეულს თქვენგანს, ჩემო ძვირფასო მსმენელნო კაცნო და ქალნო, ნუ დამტოვებთ მე მარტოდ ღვთის მსახურების აღსრულების დროს, სიყვარულით და ხალისით მოხვიდოდეთ ხოლმე აქ ეკკლესიის ზარის ხმის გაგონებისთანავე, გთხოვთ დაესწრებოდეთ ხოლმე საღმრთო მსახურებას, როდესაც შეიწირება ჩვენ ცოდვილთათვის მსხვერპლად სისხლი და ხორცი მაცხოვრისა, ყურადღებით ისმენდეთ ხოლმე სიტყვა-მოძღვრებას და მტკიცედ ჩაინერგავდეთ ხოლმე გონებაში ყოველივე მას, რასაც სასარგებლოდ დაინახავთ, მორჩილებით და თავმდაბლობით აიტანეთ თვით მხილებაც კი, როდესაც იგი საჭირო იქნება, რათა თქვენ შორის განმტკიცდეს სარწმუნოება და სიყვარული ქრისტესი.

გარნა თქვენ, პატივცემულნო თანა-მსახურენო სულიერნო მამანო, ნება მიბოძეთ ვიფიქრო და ვიმედოვნო, რომ ჩემს შრომათა და ზრუნვათა დროს სამწყსოის უმაღლეს ბედნიერების შესახებ, პირველნი გამომიწვდით მე დახმარების ხელს და მუდამ მზად იქნებით შემწეობა და დახმარება აღმოუჩინოთ ყოველივე ჩემ კეთილ დაწყებულებათ და განზრახულებათა. მწყემს-მთავარი ჩვენი იესო ქრისტე გიწოდებს თქვენ მარილს და ნათელს ქვეყნისას. გთხოვთ და გევედრებით საქმით გაამართლოთ თქვენი ესოდენ მაღალი მოწოდება. უპირველეს ყოვლისა იქონიეთ ურთიერთ შორის მშვიდობა და ძმური სიყვარული, დაეხმარეთ ერთი ერთმანეთს გაჭირვებასა და უბედურებასა შინა, ანუგეშეთ ერთმანეთი თქვენდამი მოწევნილ მწუხარებასა შინა. რომელნიც თქვენ შორის უფრო გამოცდილნი და განსწავლილ არიან მღვდელობაში, მათ გაუზიარონ თავიანთი ცოდნა მცირედ გამოცდილთ; რომელიც სუსტია და მცირე ცოდნა აქვს, იგი მოეპყრას შესაფერი პატივით და მორჩილებით თავისს განათლებულ, ნიჭიერ და შეგნებულ თანამოძმეს; ამასთან იყვენით თქვენი სამწყსოისათვის კეთილნი მწყემსნი და არა „ფასით დადგენილნი“, ყოველი ღონის ძიებით დაიფარეთ ისინი ურიცხვთა მგელთაგან, რომელთაც სწყურიანთ წარტაცება და განბნევა მათი, გააცანით ყველას და თითოეულს ყოველ მოხერხებულ შემთხვევის დროს ქრისტეს სწავლა-მოძღვრების ჭეშმარიტებანი, ჩანერგეთ მათ გულსა და სულში ნამდვილი ქრისტიანობა, გასწმინდეთ მათი სული, რათა იგი შეიქნეს სადგურად სულისა წმიდისა, დაამკვიდრეთ მათ გულსა და გონებაში უფალი ჩვენი იესო ქრისტე, მოსპეთ მათ შორის ნიადაგი, რომელზედაც ხარობენ სხვა-და-სხვა სათაკილო ჩვეულებანი, გულის გასაგმირავი განყოფილებანი, საზიზღარი მომჩივნობა, ბეზღობა და ცილის წამება. საზოგადოდ გთხოვთ გამხნევდეთ სულით, აღბრთოვანდეთ ახალი გულს-მოდგინებით და აღიჭურვოთ განსაკუთრებითი «შურით» ეკკლესიისადმი.

თუ ასეთი ერთ სულობით და თანხმობით მოვიქცევით, თუ მსგავსი გულ-წრფელი ნდობით მოვეპყრობით ერთი-ერთმანერთს, ასე დავეხმარეთ ერთი მეორეს, უეჭველია არც უფალი მოგვაკლებს თვის კურთხევას, უსათუოდ მოგვანიჭებს თვის მოწყალებას და არ დააყოვნებს მოგვმადლოს ჩვენ ყოველივე სასარგებლო ჩვენი სულისა და სხეულისათვის. მშვიდობა, თანხმობა და ძმური ერთობა ჩვენ შორის საზოგადო მოღვაწეობის

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დროს—ღვთის ყანაში, იქნება ჩემთვის უმაღლესი ბედნიერება, რომელიც გამამხნევებს მე ახალი შრომისათვის; მხიარულ მყოფს და მომცემს შვილებრივ კადნიერებას მარად ჟამს შევთხოვო ხოლმე უფალსა თქვენთვის და სამწყსოთა თქვენთათვის ესრეთ: „გარდამოიხილე ზეცით, უფალო, და იხილე, და მოხედე ვენახსა ამას შენსა, და განამტკიცნე ესე, რომელ დაასხა მარჯვენემან შენმან!“ ამინ.

ახალი საბლაღოჩინო ოლქების გაუქმება იმერეთის ეპარქიაში.

ჩვენ მკითხველებს, და იმერეთში არა მკითხველებსაც, კარგად მოეხსენებათ ისტორია ახალი საბლაღოჩინო ოლქების დაარსებისა და ახალი ბლაღოჩინების დანიშვნისა. კარგად იციან აგრეთვე, თუ რას ითხოვდა სამღვდელოება და როგორ ასრულდა მათი თხოვნა*). განსვენებული ყოვლად სამღვდელო ბესარიონის განკარგულება საბლაღოჩინო ოლქების დანაწილებისა და ახალი ბლაღოჩინების დანიშვნისა არ იქმნა შეწყნარებული სინოდალნი კანტორისაგან მინდობილი ქონდა ყოვლად სამღვდელო ლეონიდს მათი მეხედულებისამებრ დაებოლოებია ეს მრავალი საჩივრებით გამწვავებული კითხვა. მათმა მეუფებამ ეს ახალი საბლაღოჩინო ოლქები სრულებით გააუქმა და ყველა ახალი ბლაღოჩინებიც დაითხოვა. საზოგადოებაზე და განსაკუთრებით სამღვდელოებაზე ფრიად სასიამოვნო შთაბეჭდილება მოახდინა ყოვლად სამღვდელოს ამისთანა განკარგულებამ და ყველას იმედი შთაუნერგა, რომ იმერეთის ეპარქია ახალი მღვდელთ-მთავრის წყალობით კეთილ წარმატების გზას დაადგება... სამღვდელოების კეთილ წარმატების გზაზედ დადგომათ ჩვენ ის კი არ მიგვაჩნია, რომ ახალი საბლაღოჩინო მაზრები გაუქმდა და ზოგიერთი საბლაღოჩინოები ამით გადიდდა, არა, ჩვენ ამ განკარგულებაში ვხედავთ მთავრობის სიმტკიცეს და მის შორს გამჭვრეტელობას, ვხედავთ დაცემული სიმართლის და მართლმსაჯულების აღდგენას. აი ეს არის სასიამოვნო საზოგადოებისათვის და იმედის ჩამნერგველი.

ამასთან არ უნდა დავივიწყოთ ისიც, რომ ზოგიერთ საბლაღოჩინოების გაყოფის აზრი თვითონ სამღვდელოებაში იყო აღძრული. 1896 წელში განსვენებულმა იმერეთის ეპისკოპოსმა ბესარიონმა მისწერა სამღვდელოებას, რომ არც ერთ მათგანს ბლაღოჩინის ნება-დაურთველად და უბილეთოთ ქუთაისში ან სხვაგან წასვლა არ გაებედა. ამ განკარგულების გამო სამღვდელოების კრებაზე 1897 წელში ზოგიერთმა დეპუტატებმა აღძრეს კითხვა, რომ ეს განკარგულება ყველა სამღვდელო პირთათვის სავალდებულო არ ყოფილიყო. ზოგიერთმა დეპუტატებმა განაცხადეს: „ჩვენ რომ ბლაღოჩინისაგან ბილეთი ავიღოთ ქუთაისში წასასვლელად, სამოცი ვერსი უნდა გავიაროთ აქეთ-იქით ბილეთის ახლებათო და უბილეთოთ თუ წავედით ქუთაისში, ხუთი ვერსის მეტს არ ვივლითო“. ზოგიერთმა განაცხადა: „საბლაღოჩინოს კრების შედგენა გვიძნელდება სიშორის გამოო“. სამღვდელოების კრე-

*) იხ. „მწყემსი“ № 5 1900 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბაზე ეს კითხვა კარგად გამოირკვა და ჟურნალიც დაადგინეს, რომ ზოგიერთი დიდი საბლაღოჩინო ოლქები გაუოფილიყო. მაგრამ, სამწუხაროდ, გაჰყვეს არა ისე, როგორც საუმჯობესო და სასარგებლო იყო სამღვდელოებისათვის, არამედ როგორც მოსახერხებელი და დაახლოებით იქნებოდა საბლაღოჩინო კანდიდატებზე. ამან გამოიწვია საჩივარები და უკანონოდ ნამოქმედარი დაირღვა. ჩვენ სრული დარწმუნებული ვართ, რომ სამღვდელოების თხოვნა ზოგიერთი დიდი საბლაღოჩინოების გაყოფის შესახებ მაინც ასრულდება ბოლოს.

დეკ. დ. დამბაშიძე

ჩემი სასიხარულო და სამწუხარო შთაბეჭდილებანი აზიის და ევროპის სახელმწიფოებში მოგზაურობის დროს.

(გაგრძელება*)

წმიდა სტეფანეს ტაძარი.

ყველაზე შესანიშნავი ვენის შენობათა შორის არის წმიდა სტეფანეს ეკლესია. ამ ტაძრის შენობა დაწყებულია მეცამეტე საუკუნის დამდეგიდან და დასრულებულა მეთუთხმეტე საუკუნეში. ეკლესია აგებულია რომანიული ხასიათის გეგმით. ამა ადგილას ყოფილა ძველი ტაძარი მეთორმეტე საუკუნეში, რომლის მცირე ნაშთები ტაძარს დღესაც ეტყობა. სამხრეთით ამ ტაძარს აქვს მაღალი კოშკი მშვენიერი ხელოვნებით აგებული, რომელიც დასრულებულია 1433 წელში და ჩრდილოეთის მხრით დარჩენილია. ტაძარს ჯვრის სახე აქვს. სიგრძე ტაძრისა ორმოცდა თორმეტი საჟენია. ეკლესია შიგნით მობნელოა და რაღაცა უსიამოვნო შთაბეჭდილებას ახდენს მნახველზე. შიგნით ტაძარში მრავალი ქანდაკებანი არის და ხელოვნური და გასაოცარი ჩუქურთმებით არის მორთული ეკლესიის გვერდები. ფანჯრის შუბები მოწითალოა და წმიდანების სახეები არის დახატული, რომელნიც მშვენიერად გამოსჭვირის. ეს მხატვრობა ძლიერ შესანიშნავია. საკურთხეველთან ქვიის ფიქალია, რომელიც ფარავს მეფეების აკლდამის შესავალს. ამ აკლდამაში ორასი წელი გადის, რომ მეფის გვარეულობისანი არ იმარხებიან. მეფის გვარეულობის პირნი კაპუცინის ეკლესიაში იმარხებიან დღეს. ამ კაპუცინების ეკლესიის ერთ სამლოცველოში, რომელიც აგებულია წმიდა თეკლეს სახელზე, არის ფრიდრიხ III „სარკოფაგი“ თეთრი და წითელი მარმარილოსაგან მშვენიერად გაკეთებული. ორგანო ამ ტაძრისა ერთი უკვეთესი მუსიკა არის მთელს ევროპაში.

გარეშემო ადგილები ვენისა ძლიერ შესანიშნავია და ღირს ნახვათ, მაგრამ, სამწუხაროდ, ჩვენ, დროს უმექონებლობისა გამო, რადგან პარიჟში ექიმების კონგრესზე მივიჩქაროდით, დაგვრჩა დაუთვალიერებელი.

ბევრისათვის ძლიერ გასაკვირველია, თუ როგორ არსებობს ავსტრო-უნგრეთის სახელმწიფო, რომელიც ამდენი სხვა-და-სხვა სარწმუნოების და ენით მოლაპარაკე ხალხებისაგან შესდგება. ამ კითხვის შესახებ, ჩვენის აზრით, ორიოდე სიტყვა მეტი არ უნდა იქნეს მე და შენთვის, ჩემო საყვარელო მკითხველო, და იმედია არ მოგეწყინება, ცოტა რამ რომ მოგითხრათ ამ ხალხების შესახებ.

სწორედ იშვიათია ისეთი სახელმწიფო, როგორიც არის ავსტრო-უნგრეთი, სადაც ერთი უფლების ქვეშ შეერთებულია მრავალი სხვა-და-სხვა ერი და ისიც ისეა შეერთებული, რომ არცერთი არ არის არც გადაგვარებული და არც მეორისაგან შთანთქმულ-დამონებული. ამ ქვეყანაში არის სამი უმთავრესი ჯგუფი: გერმანელები, სლავები

*] იხ. „მწყემსი“ № 17, 1900 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

და მადიარები, რომელნიც მეტის-მეტად განსხვავდებიან ერთიერთმანერთში: ბოჰემიის, მორავიის და სილეზის სლავებს გარდა, არიან გალიციის სლავები, პოლონელები და რუტენები; არიან აგრეთვე სლოვაკები, სლოვენები, კროატები, სერბები და სხ. სამზღვრები თვითეული ამ ერების თუმცა გარკვეულია, მაგრამ მაინც თვითეულ მათგანს სხვის სამფლობელოშიდაც შეხვდებით. ეს ხალხის მრავალ-ფეროვნება ისეთ ნიადაგზეა დამყარებული, რომ ძნელი წარმოსადგენია მისი ოდესმე მოსპობა. ვერაფერს ვერ იტყვის კაცი, თუ რომელი რომელს დასძლევს და რომელი რომელს წააჭარბებს, თუმცა სლავების ჯგუფი უფრო მეტია სახელმწიფოში, ვიდრე გერმანელების და მადიარების, მაგრამ ჩრდილოეთის და სამხრეთის სლავები ისე არიან დაშორებული, რომ მათი შეერთება ყოვლად შეუძლებელია. გარდა ამისა თვითეულ ერს, თვითეულ ნაწილს ერისას აქვს საკუთარი დედა-ენა, რომელსაც იგი მეტის-მეტ სიჯიუტით იცავს; ამ ენას ხმარობს იგი მუდამ და ყოველგან თავის კერძო და საზოგადო ცხოვრებაში, დიდ უბედურებად მიაჩნია მისი დავიწყება-დაკარგვა, და ცდილობს, რომ მისი არსებობა თვით კანონისაგანაც დადგენილი და შემოღებული იქმნეს. ამნაირად ეროვნულადაც ენის მხრივაც ყოვლად წარმოუდგენელია ავსტრიის გაერთიანებულ ერის შექმნა, არავითარი კავშირი მათ შორის არ არსებობს, იმის მეტი, რომ ერთის ხელმწიფის უფლების ქვეშ არიან.

ამ ნახევარ ხალხის უფროსობა აქვს ფრანც-იოსებს, რომელიც ითვლება ავსტრიის იმპერატორად და იმავე დროს უნგრიის მეფედ. წინეთ გიამბეთ, თუ როგორი მმართველობა არის ამ სახელმწიფოში. ამ სახელმწიფოს მართავენ ხალხისაგან არჩეული პირები, რომელნიც პარლამენტს შეადგენენ. არა ვითარი შემოსავალი და გასავალი ფულებისა, არავითარი ხარჯი სახელმწიფოში არ მოხდება, თუ პარლამენტმა არ განიხილა და ნება არ დართო. პარლამენტში წარმომადგენლების რიცხვი ყველა ერებს რაოდენობისამებრ არა ჰყავთ. გერმანელებს შემდეგ მეტი გავლენა მადიორებს აქვს. ასე რომ უფროსობა პოლიტიკური აქვსთ ხელთ ჩაგდებული ამ ორ ერს, რომელიც სცდილობს სხვა დანარჩენ ერების დაჩაგვრას; ეს წესი დამყარდა 1868 წლის შემდეგ, როდესაც მადიარებმა ისარგებლეს ავსტრიის სისუსტით და დაითანხმეს ფრანც-იოსები, რომ მათ თვით-მმართველობა მინიჭებოდათ და ავსტრიის მეფეც დაგვირგვინებულიყო როგორც მადიართა მეფე. თუმცა გერმანელების და მადიარების რიცხვს სლავების რიცხვი სჭარბობს, და თორმეტ დიდ ქალაქში შვიდი სლავების დედა-ქალაქებს წარმოადგენს, მაინც მათი გავლენა სახელმწიფო საქმეზე მეტად მცირეა. მაგრამ თან და თან დაჩაგრული მხარე ცდილობს მეტი უფლების მოხვეჭას და ეს არის ხოლმე მიზეზი ხშირი გამწვავების და შეტაკების, რომელიც ხდება ხოლმე ხშირად ავსტრიის პარლამენტში და ხან-და-ხან იმდენ ხანსაც გაგრძელდება, რომ იძულებული ხდებიან რამდენიმე კვირის განმავლობაში სულაც შეაჩერონ ხოლმე სხდომები. ხან-და-ხან ისეთ უცნაურობასაც-კი ჩადიან ხოლმე კრებებზე, როგორიც მაგალითად ამ გამოზაფხულის კრებებზე ჩაიდინეს ჩეხელების წარმომადგენლებმა, რომ ერთის შეხედვით სწორედ გასაოცარი რამ არის. მართალია, თუმცა ხშირია ჩხუბი და უწესოებაც კი, მაგრამ ყოველივე ეს ისეთს ზიზღს არა ჰგვრის გარეშე თვალყურის მადევნებელს, როგორსაც ჰგვრის უმოქმედობა, მიძინებულობა და თავშეუდებლობა ზოგიერთ სხვა ქვეყნებში დამკვიდრებული. პირველი სიცოცხლის ნიშანია, იმედის მომცემი, გამამხნევებელი და მეორე კი იმედის მომსპობი და დამაწუხებელი. და ამით ძალაუნებურად სახარბიელო გამოდის მათი ცხოვრება, თუმცა ბევრი აურ ზაური და დავიდარაბა ჰხდებათ თავს, რადგანაც თვითეული საათი სიფხიზლეშია გატარებული და არა მუდმივ ძილში და გაურკვევლობაში, რომელიც ბევრს ცხოვრების კმაყოფილებათ წარმოუდგენია.

კიდევ ბევრი რამ ითქმის ამ ქვეყანაზე, მაგრამ მეტად გაგრძელდება ჩვენი აღწერა და მკითხველის ყურადღების მოქანცვას ვერიდებით. ეგებ ოდესმე დავუბრუნდეთ ცოტას ხნით ამავე საგანს, მხოლოდ იმისათვის, რომ რამოდენიმე ამბავი მოვუთხრათ მკითხველს ჩეხების ისტორიიდან, რომელიც მეტის-მეტად საგულისხმოა და თანაც გასაცვიფრებელი. ამაზედ შემდეგ ვიბაასებთ.

დეკ. დ. დამბაშიძე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეპარქიის სამღვდელოების პენსიების შესახებ.

ამ უკანასკნელ დროს როგორც სასულიერო ისე საერო დრო-გამოშვებით გამოცემებში ხშირად სწერდენ, რომ დღეს არსებული კანონები ეპარქიის სამღვდელოების პენსიების და ერთ დროებითი შემწეობის შესახებ შეიცვლებოო. ახალი პროექტით პენსიები და ერთ დროებითი შემწეობანი მღვდელ-მოსამსახურეთ გარდა დაენიშნებათ მედავითნეთაცო. ეს უკანასკნელი ამბავი ყველასათვის ფრიად სასიხარულო შეიქნა. საწყალ მედავითნეთ, რომელთა ჯამაგირებიდამ იჭერდენ 2% პენსიის თანხის შესადგენად და კანონით კი არავითარი პენსია არ ენიშნებოდათ. ამ ახალ ამბებში მეორე ის იყო სასიხარულო, რომ მღვდელ-მოსამსახურეთ უფრო მომეტებული პენსიები დაენიშნებათო. ეს კითხვა ამ მცირე ხანში საბოლოოდ გადაწყდება. „პეტერბურგის სასულიერო მახარებელმა, რომელსაც ამ კითხვის შესახებ საჭირო ცნობები მიუღია „სიმედო წყაროსაგან“ თავის გამოცემის მე-29—30 №-ში დაბეჭდა ივლისის თვეში ვრცელი ისტორიული ცნობები სამღვდელოების პენსიების შესახებ და თვით პროექტი წესდებისა ეპარქიის სამღვდელო და საეკლესიო მოსამსახურეთა და მათ ოჯახობათა პენსიების და ერთ დროებითი შემწეობის დანიშვნის შესახებ“. ეს პროექტი, უ. ობერ-პროკურორის განკარგულებით, შემუშავებულია უწმიდეს სინოდთან არსებულ ეკონომიურ გამგეობაში, განხილულია განსაკუთრებულ მოლაპარაკების დროს ცენტრალური სასულიერო უწყების წარმომადგენელთაგან და დღეს განხილულ უნდა იქმნეს ამ მიზნისათვის წარსული მაისის თვის 1 უმაღლესად დაარსებულ კომისიაში პეტერბურგის მიტროპოლიტის ანტონის თავმჯდომარეობით და ამ კითხვის განხილვის დროს მონაწილეობა უნდა მიიღონ ფინანსიის, იუსტიციის, კანტროლის და სასულიერო უწყების წარმომადგენლებმა.

აღნიშნული პროექტის ძალით პენსიის ანუ ერთ დროებითი შემწეობის მიღების უფლება ეძლევათ მღვდელ-მოსამსახურეთ და მედავითნეთ, რომელნიც გამოვლენ შტატ გარეთ, დადებული წლების სამსახურის გათავების შემდეგ, ხოლო მათი სიკვდილის შემდეგ პენსია და ერთ დროებითი შემწეობა ეძლევათ მათ ქვრივებს და ობოლთ. მღვდელ მოსამსახურენი და მედავითნენი, რომელნიც იმსახურებენ 20—30 წლამდე, შტატ გარეთ გამოსვლის შემდეგ მიიღებენ პენსიის ერთ მესამედს, რომელნიც იმსახურებენ 30 35 წლამდე, ისინი მიიღებენ პენსიის ორ მესამედს და რომელნიც იმსახურებენ 35 წელს და მეტს, მიიღებენ სრულს პენსიას. რომელნიც გამოვლენ შტატ გარეთ სამსახურში დაავადმყოფობის გამო, მიიღებენ 20—30 წლების სამსახურისათვის პენსიის ორ მესამედს, 30 წლის სამსახურისათვის იღებენ სრულს პენსიას. თუ ვინმე ისეთი უკურნებელი ავადმყოფობით გახდა ავად, რომელთა გამო არა თუ სამსახურის გაგრძელება აღარ შეეძლებათ, არამედ სხვის დაუხმარებლად ცხოვრებაც კი აღარ შეეძლებათ, მაშინ ისინი, რომელთაც უმსახურნიათ 5—10 წლამდე, მიიღებენ პენსიის მესამედს, 10—20 წლამდე—მიიღებენ პენსიის ორ მესამედს, ხოლო 20 წლის სამსახურისათვის სრულ პენსიას. პენსია უნდა იქნეს ახალი პროექტით შემდეგი: დეკანოზებს—საკათედრო ტაძრების წინამძღვრებს 420 მან. წელიწადში, კანდელაკებს და ქალაქის სობოროების წინამძღვრებს 360 მან., ქალაქის ეკკლესიების მღვდლებს და საკათედრო ტაძრების პროტო-დიაკნებს 300 მან., სოფლის ეკკლესიების მღვდლებს 240 მან., შტატის სოფლის დიაკვნებს და საკათედრო ტაძრის იპოდიაკვნებს 150 მან., ქალაქის ეკკლესიების შტატის მედავითნეთ 120 მან. და სოფლებისას 90 მან., რომელთაც უმსახურნიათ ბლაღოჩინის ანუ სამრევლო სკოლების მაზრის მეთვალყურის თანამდებობაზე არა ნაკლებ 10 წლისა, მათ პენსიას ემატება წელიწადში 60 მან. ქვრივებს ეძლევათ მათი ქმრების პენსიის ნახევარი შესაფერი ნაწილის დამატებით ვაჟისა ანუ ქალის სასარგებლოდ. უდედ-მამო ობოლს ეძლევა მისი მამის პენსიიდგან ერთი მეოთხედი თითოეულს, ასე რომ ოთხი ანუ მეტი ობოლი მიიღებს სრულ პენსიას. ერთ დროებითი შემწეობა ენიშნება იმ სამღვდელო და საეკკლესიო მოსამსახურეთ, რომელნიც გამოდიან სამსახურისაგან ავად-მყოფობით და არ უმსახურნიათ პენსიის მიღებისათვის დადგენილი დრო, და აგრეთვე მათ ოჯახობათ.

ასეთია უმთავრესი მუხლები პროექტისა სამღვდელოების ახალ პენსიების შესახებ. შეიძლება, ზოგიერთი მისი ნაწილები, მაგალითად, პენსიის ფულის რაოდენობა, შეიძლება შეცვლილ იქმნეს კომისიის მიერ ამ პროექტის განხილვის დროს, მაგრამ რაც უნდა იქნეს, ეს კი დანამდვილებით შეტყობილია, რომ როგორც მღვდელთ ისე მედავითნეთ დაენიშნებათ მომეტებული პენსია, რომელი ამბავიც გულ-წრფელ სიხარულს გამოიწვევს სამღვდელოებაში.

კათოლიკეთა მისსიების ფანჩატური (Павильонъ) მსოფლიო გამოფენაზე პარიჟში.

საფრანგეთის პრესამ, სამღვდელოებამ და კათოლიკეთა გულს მოდგინე მომხრეებმა ჯერ კიდევ გამოფენის გახსნამდე გამოაცხადეს, რომ გამოფენა საფრანგეთისათვის იქნება დამღუპველი. გამოფენის მოწინააღმდეგენი ამტკიცებდნენ, რომ გამოფენა დამღუპველი იქნება მრეწველობისათვის. საფრანგეთი დაანახვებს და შეატყობინებს მთელს ქვეყანას ყოველივე მას, რითაც საფრანგეთის მრეწველობა წინა სდგას და უცხო ქვეყნელები შეისწავლიან ყოველივე ამაებს, უცხო ქვეყნელები ქებადიდებას შემოგვწირვენ, მაგრამ თვითონ კი, საფრანგეთის წყალობით, ოქროებს შეიძენენ. გამოფენა ეკონომიურადაც იქნება დამღუპველი. პროვინციებში მცხოვრებნი პარიჟში მოიტანენ თუ რამ გაბადიათ და აქ უთავბოლოდ გაფლანგვენ თავიანთ უკანასკნელ გროშს. გამოფენა შეიქნება მავნებელი ხალხისათვისაც. გამოფენის მოსაწყობად და ასაშენებლად საჭირო შეიქნება მრავალი მუშა ხალხი; ეს მუშა ხალხი, რასაკვირველია, ბლომად მოიპოვება, მაგრამ შემდეგ, როცა ისინი საჭირონი აღარ იქნებიან, ეს ხალხი დარჩება უსაქმოდ და უსაშუალოდ; ბევრნი მათგანი იწყებენ უსაქმოდ თრიალს და შემდეგში შეადგენენ ფრიად მავნებელ და საშიშო ბრბოს. დასასრულ—და აქ არის უმთავრესი უბედურება, გამოფენა დამღუპველი იქნება ზნეობრივი მხრითაც. პარიჟში თავს მოიყრის უსაქმო ხალხი სხვა-და-სხვა ქვეყნებიდან იმ იმედით, რომ აქ ისინი მოიპოვებენ სიამოვნებას, რომ დროებით მაინც დაივიწყონ მოწყენილობა. ეს უსაქმო ხალხი, რომელიც მარტო სიამოვნებას ეძიებს, შემოიტანს ჩვენში გარყვნილებას.

ყველა ამ მსჯელობათაგან შეგვიძლია გამოვიყვანოთ შემდეგი ლოდიკური დასკვნა: უნდა ვებრძოლოთ, რომ გამოფენა არ გაიმართოს, უნდა მოუწოდოთ, ვისაც კი ხალხის სიკეთე სურს, რომ დახმარება გაგვიწიოს ამ საქმეში და ყოველ შემთხვევაში უნდა ვეცადოთ, რომ არავითარი მონაწილეობა არ მივიღოთ ამ საქმეში, რომელიც, ჩვენის აზრით, სიუგნურე და ხალხის დამღუპველი იქნებაო". მაგრამ საქმით სულ სხვა გამოვიდა. გამოფენა, ფიქრობდნენ კათოლიკეთა ინტერესების დამცველნი, ხომ უსათუოდ გაიმართება, ჩვენ მომხრეობას გაუწევთ მას, თუ წინააღმდეგობას, მაგრამ თუ ჩვენც მივემხრობით გამოფენას და გამოვაქვეყნებთ ჩვენს შრომას და ამ ნაშრომის შედეგებს, მაშინ გამოფენის ცუდი მხარეები დაიფარება. საფრანგეთის თითოეულ სოფელში არის ეკლესია, რომელშიაც ცოტა თუ ბევრი ხალხი დაიარება, და თითოეულ სოფელშივე არის სასმელის დუქანი, რომელიც ხშირად იქვე ეკლესიის გვერდშივეა და მასში დიდ ძალი ხალხიც დაიარება. ნუ თუ ეკლესია რომ დავხუროთ, დუქანიც დაიხურება? წინააღმდეგ, უნდა ვიფიქროთ, რომ დუქნის ცუდი ზედ-გავლენა მაშინ ერთი ასად მოიმატებს. კათოლიკეთა ნაშრომის გამოქვეყნება დიდს, მაგრამ მცირე ქრისტიანულ, გამოფენაში, იქნება ეკლესია მახლობლად სასმელის დუქნისა. გამოფენაზე იქნება მრავალი სასმელის დუქნები, რომელთაც ცუდი ზედ წარწერები არ ექნებიან, მაგრამ ძლიერ მავნებელნი კი იქნებიან ხალხის ზნეობისათვის. და ამ ხალხის ზნეობის გამრყვნელ და გამფუჭებელ სადგომებთან, კათოლიკენი ააგებენ ხალხის ზნეობის გამაკეთილშობილებელს სადგომს. ამის გამო კათოლიკეთ გადასწყვეტეს ააგონ გამოფენაზე ფანჩატური თავიანთ ნაშრომების გამოსაქვეყნებლად.

მიუხედავად იმისა, რომ ამ ფანჩატურის ამშენებელნი ძლიერ წინააღმდეგნი იყვნენ გამოფენისა და თავის წინააღმდეგობას არ ფარავდნენ არც სიტყვით და არც წერით, მაგრამ საფრანგეთის მთავ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რობამ, რომელმაც გამართა გამოფენა, ამ კათოლიკეთა განკარგულებაში უფასოდ გადასცა მიწა ტროკადეროს ბაღებში, ზომით (40×1, 45 მეტრი) ფანჩატურის გასაკეთებლად. კეთილ-მნებელობით შეწირულებით კათოლიკთ შეჰკრიბეს ფანჩატურის ასაგებად ასი ათასი ფრანკი და ამ ფულებით დღეს მდინარე სენის მარჯვენა მხარეზე სხვა დიდებულ შენობათა შორის ამაღლებულია ორ სართულიანი ფანჩატური, რომელშიაც მნახველს შეუძლია გაეცნოს კათოლიკეთა სამისიონერო საქმეს—განსაკუთრებით საფრანგეთის კათოლიკეებისას და მათ ნაშრომს და იმ განსაცდელს, რომელიც ამ მქადაგებელთ ხვდებათ სხვა-და-სხვა არა ქრისტიანეთა ქვეყნებში თავიანთი სარწმუნოების და სწავლა-განათლების გავრცელების დროს.

ფანჩატურის ქვემო სახურავი ტეატრის მსგავსია. ეს შენობა ოდნავ განათებულია ხელოვნურად. აქ გამართულია ექვსი სცენა მქადაგებელთა ცხოვრებიდამ. (კაცის სხეულები სრული ტანისანი არიან და გაკეთებულია სანთლისაგან). პირველი სცენა (შესასვლის მარჯვენით) წარმოადგენს სიკვდილს მქადაგებლის ჟანა-ლე-ვაშერისას, რომელიც 1783 წელს ალჟირში დახვრიტეს არაბებმა იმისათვის, რომ ამ მქადაგებელმა არ მიიღო მაჰმადის სარწმუნოება. მეორე სცენა წარმოადგენს წმ. ბიკენტის ქალთა მონასტრის ერთ მოლაზონს, რომელიც გაკვეთილს აძლევს პატარა ქალებს. კედელზე ჰკიდია გეოგრაფიული რუკა. მოქმედება სწარმოებს მადაგასკარზე. შემდეგი სცენა წარმოუდგენს მნახველს ბირმანიას, სადაც ერთი მოლაზონი ქალი უვლის კეთროვანებით ავადმყოფს. შემდეგ მნახველი ხედავს თოვლში ჩაფლულ მქადაგებელს იმ ქვეყნებში, სადაც მუდამ თოვლი სძევს. მეხუთე სცენა წარმოადგენს იმ შემთხვევას, როცა ჩინელებმა ტოკინში 1838 წელს თავი მოსჭრეს მქადაგებელს ბორის. მეექვსე და უკანასკნელი (შესასვლის მარცხნივ) სცენა წარმოგვიდგენს, თუ როგორ ასწავლიან ახალგაზდა ნეგრიტიანკებს შუა აფრიკაში კატეხიზმოს. გაკვეთილს აძლევს სული წმიდის ორდენის მქადაგებელი. ამ სცენებ შორის დადგმულია ასტა ჟანა გაბრიელ პერბუაერისა, რომელიც მიკრულია ჯვარზე. ეს მქადაგებელი ჩამოაღრჩვეს ჩინეთში 11 ნოემბერს 1840 წელსა. ამ სამწუხარო სურათის ცოტა მოშორებით არის ნიმუში (модель) ობოლთა თავ-შესაფარისა, რომელიც დაარსებულია ბეირუტში წმ. იოსების სახელობაზე დაარსებული საზოგადოებისაგან.

საჭიროა წარმოიდგინო გამოფენის განწყობილობა და იცოდე ყოველივე ის, რაც ამ გამოფენაზე ხდება, რომ გაიგო, თუ რა მოულოდნელ და გამომაფხიზლებელ შთაბეჭდილებას ახდენს ხსენებული სცენები მქადაგებელთა ცხოვრებიდამ მათზე, რომელნიც შემთხვევით შედიან ფანჩატურში. ტროკადეროს მახლობლად ჩამწკრივებულნი არიან თბილი და შორეული ქვეყნების—ეგიპტისა, ჩინეთისა და ალჟირის ფანჩატურები შესაფერი ხალხური თეატრებით, მუსიკით და თამაშობით. აი მნახველმა დაათვალიერა გამოფენა, დასტკბა სანახავებით და სხვა-და-სხვა თამაშობით, იქვე მას იპატიჟებენ კათოლიკეთა ოდნავ განათებულ ფანჩატურში, რათა მნახველმა მოიგონოს აქ, რომ არის სხვა გვარი ცხოვრებაც, არა სასიხარულო და სასიამოვნო, არამედ ცხოვრება, რომელიც ემსახურება დიდ იდეას, ცხოვრება, რომელიც თავს სწირავს მოყვასთა სამსახურს. მის შემდეგ, რაც მნახველმა იხილა მოთამაშენი, რომელნიც მზად იყვნენ ერთი კაპიკისათვის ეთამაშათ ყირამალა და ეხოხათ მუცლით, მას უეცრად აგონდება, რომ იყვნენ და დღესაც არიან ისეთნი პირნი, რომელნიც მზად არიან შესწირონ თავიანთი სიცოცხლე, ვიდრე წარმოთქვან ერთი რამ უბრალო სიტყვა.

მაგრამ ეს კერძო ტრაგიკული სცენები, რომელნიც მოწმობენ, რომ არის ფრიად დიდი საქმე და მასთან არიან ხალხნი, რომელნიც ამ დიდ საქმეს ემსახურებიან, არაფერს არ გვეუბნებიან არც ამ დიდი საქმის ისტორიის შესახებ, არც იმას შესახებ, თუ რა სარგებლობა მოიტანა ამ საქმემ და არც იმას, თუ რა შრომაა წასული ამ საქმეზე. მაგრამ რომ ყოველივე ამაების შესახებ რაიმე ცნობა მიიღო, საჭიროა ფანჩატურის ქვემო სართულიდამ ავიდე ზემო სართულში. კიბეზე, რომელიც აერთებს ქვემო სართულს ზემოსთან, ჩამწკრივებულია რუკები. ყველაზე უწინ თქვენ ხედავთ რუკას, რომელიც მოგვითხრობს კათოლიკეთ მქადაგებელთა გამრავლებას ქვეყანაზე. ვარდის საღებავით აღნიშნულია ფრანგების მქადაგებელნი. აფრიკა რომ ხაზით გაჰყო ორ ნაწილად ჩრდილოეთიდგან სამხრეთისკენ, ამ აღნიშნულ რუკაზე დავინახავთ, რომ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აფრიკის მთელ დასავლეთ ნაწილს ანათლებენ თავიანთი ქადაგებით საფრანგეთის მქადაგებელნი, ხოლო აღმოსავლეთით, მთელს მადაგასკარზე ამავე მქადაგებელთა მეცადინობით ვრცელდება ნათელი ქრისტეს სწავლისა. შემდეგ ჩამწკრივებულია კერძო გეოგრაფიული რუქები და დიოგრამები. ამ დიოგრამების მიხედვით კათოლიკეთ მქადაგებელთა რიცხვი სულ თან და თან იზრდება, და საფრანგეთი ამ საქმეში კათოლიკეთა ყველა ხალხების მქადაგებლებზე წინა დგანან. დიოგრამები გვიჩვენებენ სხვა-და-სხვა ორდენების—დომინიკანების და ლაზარისტების მქადაგებელთა გაძლიერებას, იგივე დიოგრამები გვიჩვენებენ, თუ როგორ სწარმოებს სწავლის საქმე ამ მქადაგებელთა მეოხებით. ზემო სართულში არის სურათები მქადაგებელთა ცხოვრებიდამ, სურათები იმ პირთა, რომელთაც განსაკუთრებული სამსახური მიუძღვისთ მისიონერთა საქმეში, მინუშები კერვისა, მიწის სამუშაო იარაღებისა, რომელსაც მქადაგებლები და მოლაზონი ქალები ასწავლიან სხვა-და-სხვა ქვეყნების მკვიდრთ. აქ არის საგნები იმ კერპთაყვანის მცემელთა ღვთის მსახურება და ეკკლესიური წესები, რომელთა წინააღმდეგ მოქმედებენ მქადაგებელნი (კერპები, ბაზმანდი (амулетъ) უმეტესად მადაგასკარიდამ მოტანილნი, მაგრამ ასეთი საგნები ძლიერ ცოტაა გამოკიდებული. და ამიტომ ამ საგნების დათვალიერებით არ შეგვიძლია რაიმე აზრი შეადგინო იმ ხალხების სარწმუნოების შესახებ, რომელთაც ეს საგნები ეკუთვნიან.

ფაჩანტურში შეიძლება მიიღო ცნობები მქადაგებელთა მოღვაწეობის შესახებ. კათოლიკეთა მისსიის სტატისტიკური ცნობები გვიმტკიცებენ, რომ სამისიონერო ასპარეზზე უმეტესად მოღვაწეობენ იეზუიტები და სახელდობ საფრანგეთისა; მქადაგებელნი—იეზუიტები დღეს 3789 კაცამდეა, ამათგან 755—ფრანგები (ისპანიელი იეზუიტების რიცხვი—838 მეტია, მაგრამ მათი მოქმედების ნაყოფი იმდენად შესამჩნევი არ არის). საფრანგეთის მქადაგებელნი დღეს მუშაობენ აზიაში და აფრიკაში. ბევრნი არიან ისინი ჩინეთში, ცეილონზე, მადურაში (ინდოსტანის სამხრეთ-აღმოსავლეთისაკენ, აქ საფრანგეთის იეზუიტებს შეტაკება მოუხდათ პორტუგალიის კათოლიკეთა მქადაგებლებთან არმენიაში და სირიაში. აფრიკაში იეზუიტების მისია იმყოფება ეგვიპტეში და მადაგასკარზე: ერთი შეხედვით ამ უკანასკნელ ადგილზე განსაკუთრებული ყურადღება აქვსთ მიქცეული იეზუიტებს. ისინი შევიდნენ მადაგასკარში მე-XIX საუკუნის ნახევარში. აი რა მდგომარეობაში ყოფილა მქადაგებელთა საქმე 1899 წელს. აშენებული ეკკლესიები ყოფილა 219, მოსასრულებელი 68, აშენებული კაპელლები 579, ასაშენებელი 167, კათოლიკენი 93,805, კათაკმეველნი 266,877, მასწავლებელი კაცი და ქალი 2460, მოსწავლენი 115,968, დასაწყისი სკოლები 2,300, სახელოსნო სკოლები 3, სამეურნეო სკოლა 1, საავადმყოფო (კეთროვან ავადმყოფთათვის) 2, უფულო საავადმყოფოები 4. საიდუმლოები შესრულებულა: დიდების ნათელ-ღება 5,193, ბავშთა მონათვლა 6,975, აღსარება 119,367, ზიარება 104,860, მირონ-ცხება 1,377, ზეთის კურთხევა 306, ჯვარის წერა 901.

მისიაში იმყოფება ერთი ეპისკოპოსი, 46 ევროპიელი მქადაგებელი, ერთი ადგილობითი მღვდელი, 17 ძმანი თანაშემწენი, 19 ძმანნი ქრისტიანეთა სკოლებისა, ერთი მათგანი მალღაკია, 46 კლიუპინის წმ. იოსების საზოგადოების დებია, რომელთაგან 4 მალღაკია.

სასიხარულო შთაბეჭდილებას ახდენს ის, რომ მქადაგებელთა საძნელო საქმე ჰპოებს დასავლეთ-ევროპის კათოლიკეთა სახელმწიფოებში ბევრ მუშაკს. ჩვენის ფიქრით საფრანგეთის სარწმუნოებრივი მდგომარეობის საჩვენებლად ის კმარა, რომ იგი თავისი პროვინციებიდან გზავნის ყოველ წლობით ბევრ ძმათ და დებს ჯერ კიდევ გაუნათლებელი ხალხების სამსახურებლად.

ჩვენ კი, სამწუხაროთ, ჩვენიანების, აქეთ-იქით მეზობლებად მცხოვრებთა მოქცევაც გვიძნელდება!..

აი ამიტომაც, ჩვენის ფიქრით, კათოლიკეთა მისსიების ფაჩანტურმა მსოფლიო გამოფენაზე უნდა აღძრას მნახველში სასიხარულო გრძნობები და აზრი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ახალი წყარო ჭიათურის ეკლესია—სკოლისთვის.

ჩვენის ჟურნალ-გაზეთ ბის პატივცემულ მკითხველებს უკვე მოეხსენებათ, რომ ამ წლის ივლისის 26-ს ქ. ქუთაისში გაიხსნა ჭიათურის შავი ქვის მწარმოებელთა მ სამე კრება, რომელიც დასრულდა 11 აგვისტოს. ამ კრებაზედ მრავალი საჭირო და სასარგებლო კითხვები გაირჩა დ. ჭ-ათურის საკეთილდღეოდ; კრების დადგენილებანი უკვე წარდგენილია დასამტკიცებლათ სამინისტროში. სხვათა შორის კრებამ გადაწყვიტა: დ. ჭიათურა გადაკეთდეს „პოსადათ", გაიხსნას მომრიგებელი სასამართლო, ტეხნიკური სასწავლებელი და სხვა-და-სხვა დაწესებულება, ამ ს გარდა პატივცემულმა კრებამ არც სასულიერო წოდება დატოვა უყურადღებოთ; მან გადაწყვიტა: ჭიათურის საეკლესიო-სამრევლო სკოლას ყოველ წლობით მიეცეს შემწეობათ 600 მანეთი და რადგანაც ჭიათურაში მართლ-მადიდებელი ხალხი სცხოვრობს უეკლესიოთ (იხილეთ ამ წლის „მწყ ემსის" 9—10 №№), ამ-ტომ აშენდეს ჭიათურაში ეკლესია და ამ საქმისთვის მიეც ს სასულიერო მთავრობას ოთხი ათას ხუთასი მანეთი სამი წლის განმავლობაში ს-ამ ნაწილათ, ე. ი. წელიწადში 1500 მანეთი და სხვა ფული, რაც დაჭირდება ეკლესიას, შედგეს კომ ბისია და შეგროვდეს კერძო შემოწირულებითო. ეს ძალიან სასიამოვნო ამბავია ჭიათურისთვის, რომელიც მთლათ მოკლებული არის წირვა-ლოცვას ეეკლესიობის გამო, რაზედაც დიდი მოიმედეა ჭიათურის საზოგადოება, რომ ჩვენი სასიქადულო და მოდვაწე მდვდელთ-მთავარი ყოვლად უსამდვდელოესი ლეონიდი, ეპისკოპოსი იმერეთისა გეთილ ინებებს და დროზედ მოაქცევს თავის მწყემსმთავრულ ჯეროვან ყურადღებას ამ გარემოებას.

აქვე არ შემიძლია არ მოგახსენოთ, რომ ერთ სასიამოვნო ამბავათ უნდა ჩაითვალოს ის გარემოებაც, რომ ჩვენს საუვარელს და ყოვლად სასიქადულო მგოსანს თავად აკაკის როსტომის ძეს წერეთელს მისი თავდაპირველი მოდვაწეობისათვის შავი ქვის ადმოჩ ენის საქმეებში მადლობის ნიშნათ კრებამ ერთხმად გადაუწყვიტა 3,000 მანეთის ჩუქება. აკაკისათვის ამ ფულის რაოდენობა დიდი არაფერია, მაგრამ ამითი გამოიხატება გახსენება და სიყვარული პოეტისადმი.

ჭიათურის საეკ.-სამრევ. სკოლის მასწავ.
ბესარიონ ვაშაძე

ჟურნალ-გაზეთებიდან.

ერთ ნემეცურ გაზეთში ვკითხულობთ: გერმანიის იმპერატორმა ჩინეთის იმპერატორისაგან შემდეგი დეპეშა მიიღო: „მისი უდიდებულესობა ჩინეთის იმპერატორი მისს უდიდებულესობას გემანიის იმპერატორს სალამს უძღვნის. ჩვენ უკვე გამოვთქვით ჩვენი სინანული და მწუხარება, რომ ელჩი კეტტელერი ჩინეთში უცბად ატეხილ ამბოხების მსხვერპლად შეიქმნა, რასაც ჩვენმა მოხელეებმა წინააღმდეგობა ვეღარ გაუწიეს და რომლის შემდეგაც ჩვენი მეგობრული დამოკიდებულება დაირღვა. ჩვენის ბრძანებით ამ დღის თარიღიდგან მივუწერთ, რომ განსვენებულის მოსახსენებლად საკურთხეველს ზედა შეწირულ იქმნას მსხვერპლი და დიდსა მდივანსაცა უნკონუს მივუწერთ მსხვერპლი შესწიროს. ჩვენს მოხელეებს, რომელნიცა ჩრდილო და სამხრეთ ნავთ-სადგურებში ვაჭრობას თვალს ადევნებენ, ვუბრძანეთ ყოველივე ღონისძიება მიიღონ, რომ გვამი მისი სამშობლოში იქმნეს გადატანილი. ხოლო როდესაც კუბოს გერმანიაში მოასვენებენ, მიუწერთ კვალად შესწიროონ მეორე მსხვერპლი, რის შესრულებაცა დავავალეთ ფინანსთა სამინისტროს ვიცეპრეზიდენტს ლუნ-ხაი-ხუანს. ამით ვაცხადებთ ჩვენს მწუხარებას და ხსენებას განსვენებულისას. ჩინეთს მუდამ მეგობრული დამოკიდებულება ჰქონდა გერ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მანიასთან; ამისათვის დიდი იმედი გვაქვს, რომ თქვენ, თქვენო უდიდებულესობავ, ყოვლისა უპირველეს დააფასებთ იმას, თუ რა დიდი საერთო ინტერესები აქვს ჩინეთსა და გარეშე სახელმწიფოთ და ყოველ გვარს რისხვაზედ უარს იტყვით, რომ ამით საშუალება მოგვეცეს ადრე და მალე მშვიდობიანობა ჩამოვარდეს და ამასთანავე სამუდამოდ ჩვენ შორის თანხმობა დამყარდეს. ეს არის ჩვენი მხურვალე იმედი და სურვილი“.

იმპერატორმა ვილჰელმა 17 სექტემბერს შემდეგი საპასუხო დეპეშა გაუგზავნა: „ჩინეთის იმპერატორს. მე, გერმანიის იმპერატორმა მივიღე დეპეშა მისის უდიდებულესობის ჩინეთის იმპერატორისა და სიამოვნებით ვსცანი აქედგან, რომ თქვენი უდიდებულესობა თანხმად თქვენის სარწმუნოებრივ ჩვეულებათა და საღმრთო წერილობათა, სცდილობთ გამოისყიდოთ სამარცხვინო მკვლელობა ჩემის ელჩისა, რომელი მკვლელობაც დიდი გასასაცილოება იყო მთლად კულტურისა; მაგრამ მე, როგორც გერმანიის იმპერატორსა და ქრისტიანს, არ შემიძლიან ეგ მსხვერპლთ-შეწირვა ამგვარ დანაშაულობისათვის ღირსეულ დაკმაყოფილებადა ვსცნო. ჩემ მოკლულ ელჩთან ერთად ღვთისა წინაშე წარსდგა მრავალი სხვა ჩვენი ქრისტიანე მოძმე—ეპისკოპოსნი, მისსიონერნი, დედაკაცნი, ბავშვნი. თავისის სარწმუნოების გულისათვის, რომელიც იმავე დროს ჩემიც არის, იგინი ტანჯვა-წამებით იქმნენ ძალად დახოცილნი და ზეცათა შინა თქვენს უდიდებულესობასა სდებენ ბრალს. ნუ თუ თქვენის უდიდებულესობის მიერ ნაბრძანები მსხვერპლის შეწირვაა ღირსეული საზღაური ამდენს უბრალო მსხვერპლში? მე პირადად თქვენს უდიდებულესობას არ ვაკისრებ პასუხის მგებლობას არც იმ უსამართლობისათვის, რომელიც საელჩოთა წინააღმდეგ იქმნა ჩადენილი, საელჩოთა, რომლებიც ყველა ერისაგან ხელ-შეუხებლად არიან აღიარებულნი, არც იმ დიდი შეურაცყოფისათვის, რომელიც ამდენს ეროვნებას, სხვადა-სხვა სარწმუნოებასა და თქვენის უდიდებულესობის ქვეშევრდომთ, სარწმუნოებით ქრისტიანთ, მიადგათ, მაგრამ თქვენის უდიდებულესობის ტახტის ვეზირთ და მოხელეთ-კი, რომელთაც ამ დანაშაულობაში ბრალი ედებათ და რომელმა დანაშაულობამაც მთლად საქრისტიანო ერნი შიშით შეჰზარა, უთუოდ ღირსეული პასუხი უნდა აგონ ამ სამარცხვინო მოქმედებისათვის და თუ რომ, თქვენო უდიდებულესობავ, ინებებთ და დასჯით დამნაშავეთ, მაშინ ამას მეც ღირსეულ საზღაურადა ვცნობ და ყველა ქრისტეან ერებსაც დააკმაყოფილებს იგი. გსურთ, თქვენო უდიდებულესობავ, ხელი მოაწერეთ ამას და შემდეგ საქმეში ჩარეულ ყველა ერების წარმომადგენლების დახმარებაც მიიღეთ? მე ჩემის მხრივ ვაცხადებ, რომ დაკმაყოფილებული ვიქმნები და თქვენის უდიდებულესობის პეკინში დაბრუნებას სიამოვნებით შევეგებები. ამ აზრით ჩემი გენერალ ფელდმარშალი გრაფი ვალდერზეე ბრძანებას მიიღებს არამც თუ იმის შესახებ, რომ თქვენს უდიდებულესობას თქვენის ღირსებისამებრ შეეგებოს, არამედ იმის შესახებაც, რომ თქვენს უდიდებულესობას სამხედრო დარაჯი დაუყენოს, როგორც კი თქვენვე მოისურვებთ და როგორიც კი, შეიძლება, საჭიროც იყოს თქვენთვის მეამბოხეთა წინააღმდეგ. მეც მწყურის მშვიდობიანობა ისეთი, რომელსაც შეეძლება დანაშაულობა გამოისყიდოს, ჩადენილი უსამართლობა დაჰგმოს, გასდევნოს და ყველა უცხოელის სიცოცხლე და ქონება უზრუნველ-ყოფილ ჰქმნას, განსაკუთრებით კი თავისუფლება სარწმუნოებისა. ვილჰელმი“.

*
* *

სატახტო ქალაქების გაზეთების დეპეშები: ინგლისს ჯერ აქამდე არ ამოუღია ხმა ბიულოვის ნოტის შესახებ; იგი თითქო კიდეც თანაუგრძნობს ამ ნოტაში გამოთქმულს შეხედულებათა, მაგრამ გადაწყვეტით ოფიციალურად კა არას აცხადებს. ამიტომ, რა აზრისაა ინგლისის მთავრობა, ამ საგნის შესახებ, ნამდვილად არა იციან რა, და მხოლოდ სხვა-და სხვა ხმებია მოყვანილი გაზეთებში. სხვათა შორის „ინდეპანდან ბელჟისა“ კორესპონდენტი იტყობინება, რომ ლორდ სოლსბერის გერმანიის ნოტის პასუხად, ვითომ, ესეთი აზრი წარუდგენია: დაინიშნოს წინ და წინ საგანგებო კომისია, რომელსაც მიენდოს გამოძიება იმისი, თუ ვინ არიან ნამდვილად დამნაშავენი ჩინეთის არეულობაში, ვინ აქეზებდენ მოკრივეთა აჯანყებას და უცხოელთ ამოწყვეტას. რაც შეეხება დამნაშავეთა დასჯას, ინგლისი ამ საგანში ემხრობა შეერთებულ შტატებს და იაპონიას და ჰფიქრობს, რომ ეს დასჯა მოთხოვნად უნდა იყოს მხოლოდ ჩინეთთან ზავის შეკვრის შემდეგ.

—

პარიზის კორესპონდენტი „ტაიმს“-ისა ამტკიცებს, რომ საფრანგეთს, რუსეთს და გერმანიას გადუწყვეტიათ დაუყოვნებლივ შეთანხმდენ როგორმე ერთმანერთში მიუხედავად იმისა, მიკმხრობიან მათ შეთანხმებას ინგლისი და ამერიკა, თუ არა. პარიზის დიპლომატიურ წრეებში აწინდელს დროს სთვლიან ძალიან მარჯვე დროდ ჩინეთის საქმის გადასაწყვეტად, რადგანაც ინგლისი და ამერიკა გართულები არიან ამ ჟამად საარჩევნო საქმეებში. დელეგასემაც ამის გამო სწორედ ეს დრო შეარჩია და აპირობს წარუდგინოს სახელმწიფოებს თავისი საკუთარი პროგრამმა ჩინეთის საქმეების გადასაწყვეტად. კორესპონდენტის აზრით დიდი იმედია იმისი, რომ ეს პროგრამმა მიღებული იქმნება სახელმწიფოთაგან. თვით პროგრამმის შინაარსის შესახებ კი კორესპონდენტი არას იწერება.

—

ვენის სარწმუნო წყაროდან „სტანდარდ“-ს სწერენ: უკეთესი მეგობრები გერმანიისა (იგულისხმეთ ავსტრია) ურჩევენ მას, ძალიან ნუ გეგმები ჩინეთის საქმეებშიო, რადგანაც იმედი არ არის, რომ გაჭირების დროს სხვა სახელმწიფოებიც შეგეწევიანო და ვაი თუ მარტოკას მოგიხდეს ბრძოლა აუარებელ ჩინეთის ხალხთანო.

—

ენით არ ითქმის და კალმით არ აიწერება ის საოცარი არევ-დარევა, რომელიც ეხლა ჩინეთში ჰსუფევს. ამის დასამტკიცებლად „ჟურნალ-დეშანჰაის“ მოჰყავს შემდეგი ამბავი: „შანჰაის მეფის მოადგილემ ერთის კვირის განმავლობაში მიიღო იმპერატორისაგან ოთხი ბრძანება. პირველში იმპერატორს მეფის მოადგილესათვის სიკვდილით დასჯა გადაეწყვიტა ევროპიელებთან მეგობრულ დაახლოვებისათვის; მეორეში—ნაბოძები იყო დიდი ჯილდო სადიპლომატო ხელოვნებისათვის. მესამეში—მეფის მოადგილეს ატყობინებდენ იმპერატორის კომისარის მოსვლას და ემუქრებოდნენ თანამდებობიდან დათხოვნას და, დასასრულ, მეოთხე ბრძანებაში გამოცხადებული იყო მეფის მოადგილესადმი იმპერატორის სრული ნდობა და წყალობა. აქედან ცხადია, რომ იმპერატორი სწორედ სათამაშო ბურთად გამხდარა სასახლის სხვა-და-სხვა პარტიების ხელში.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

ჟურნალი „მწყემსი“-ს რედაქციამ უკვე შეუკვეთა მოსკოვში ფოტოტიპიის დიდი სურათები მათი მეუფეების ყოვლად სამღვდელო ლეონიდისა და მცირეს ხანში უკვე მზად იქნება და ყველას შეეძლება ხსენებული სურათები მოიპოვოს ჩვენი რედაქციიდან მცირე ფასით.

*
* *

„მწყემსი“-ს რედაქციას ხშირად მოსდის ზოგიერთებისაგან წერილები, რომლებშიაც თხოვილობენ სხვა-და-სხვა საჭირო გამოწერილობათა და მოწმობათა ბლანკების ნიმუშებს და წიგნების და წიგნაკების ფასის შეტყობას. წიგნების და წიგნაკების ფასი „მწყემსში“ იბეჭდება ხოლმე და იქიდან შეიტყობს ყველა მსურველი და გამოწერილობათა და მოწმობათა მინუშების გაგზავნას საჭიროთ არა ვსთვლით, რადგან ყველა სამღვდელო პირმა უნდა იცოდეს, რომ ამ საჭირო გამოწყრილობათა და მოწმობათა ბლანკები ერთ-გვარია ყველგან და არა სხვა-და-სხვა...

*
* *

პარიჟში და რომში მოგზაურობის დროს ჩვენ ვნახეთ ქართველი პატრი მიხეილ თამარიშვილი. ეს შესანიშნავი პატრი შესდგომია რომის არქივებში საქართველოის და კერძოდ ქართველ კათოლიკეთა ისტორიული მასალების შეკრებას და დიდი ხელთნაწერი შეუდგენია. მრავალი საინტერესო მასალა აღმოუჩენია, რომელთა შორის საბა სულხან ორბელიანის წერილებიც არის და აგრეთვე სხვა ქართველ მეფეთა წერილებიც. ეს წერილები ცხადათ ამტკიცებენ, თუ რამდენად ცრუ და ყალბია ის აზრი სომეხ მეცნიერთა, რომ ჩვენში ვითომც ქართველი კათოლიკენი არ იყვნენ. ამის შესახებ ჩვენ გამოცემაში დაიბეჭდება ვრცელი წერილი პროფესორის ა. ს. ხახანაშვილისა, რომლიდანაც ბევრ რამე საყურადღებოს წაიკითხავს ჩვენი ჟურნალის მკითხველნი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიიღება ხელის-მოწერა 1900 წლისათვის ორ კვირეულ გამოცემათა ჟურნალს

„მწყემს“-ზე

და

რუსულ «ПАСТЫРЬ»-ზე

ჟურნალის ფასი:

12 თვით «მწყემსი» 3 მ.	6 თვით «მწყემსი» 2 მ.
— „ რუსული „ 3 მ.	— „ რუსული „ 2 »
— „ ორივე გამოცემა 5 »	— „ ორივე გამოცემა 3 »

ბაზეთზე ხელის-მოწერა შეიძლება როგორც **ვგარიდელში**, აგრეთვე **ქუთაისშიაც. თბილისში** წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, ბ. შიო ქუჩუკაშვილთან. **ფოთში**—დეკანოზ მ. გრიგოლ მაჭაროვთან; **სოხუმში**—ყარა ან მაჟიძესთან; **ახალციხეში**—დეკანოზ დ. ხახუტოვთან; **ახალსენაკში**—ბლაგოჩინ მაჰა არისტარქ კალანდარიშვილთან.

სოფლის მასწავლებელთ და ღარიბთ გაზეთები დაეთმობათ მთელის წლით ორივე გამოცემა **სამ მანეთად.**

რედაქციას აქვს კანტორები: **ქუთაისში** ხანანაშვილების სახლებში და **ვგარიდელში** რედაქტორის საკუთარ სახლებში.

ბარეშე მცხოვრებთ **ჟურნალის** დაბარება შეუძლიათ ამ ადრესით: **Въ Квирилы, въ редакцію газеты и журнала „МЦКЕМСИ“ и «ПАСТЫРЬ».**

რედაქციაში მოიპოვება წარსული წლების რამდენიმე სრული გამოცემანი „მწყემსი“-სა, რომელნიც ნახევარ ფასად დაეთმობათ მსურველთ.

კერძო საავათმყოფო ამბულატორიითურთ

ს. ბ. თოფურიას.

ქ. ქუთაისში.

საავათმყოფოში დგას ორმოცი საწოლი. ხირურგიულ, გინეკოლოგიურ და შინაგან სენით ავათმყოფთათვის. მუწუკებიანი და გადამდები სენით ავათმყოფნი არ მიიღებიან. მოსიარულე ავათმყოფნი მიიღებიან ყოველ დღე 11 საათიდან შუადღის 3 საათამდე.

შინაგან დანერვებით ავათმყოფებს მიიღებს

ექ. ს. ბ. თოფურია.

ქირურგიულ შარდით სიფილისით და თვალების ავათმყოფობისათვის.

ექ. ფ. კ. ბერრატი.

დედაკაცურ ავათმყოფთა და საბებიო ქალი.

ექ. მ. ფ. კოგანი.

რჩევა დარიგების ფასი 50 კ., კონსილიუმის ფასი 3 მ. დღე და ღამე ქირა საავათმყოფოში სრული სარჯით და ექიმობით 2—3 მანეთამდე. აპერაციის ფასი გარიგებაზეა.

სამკურნალოს დირექტორი ს. ბ. თოფურია.

შინაარსი:

ოფიციალური განყოფილება: უმაღლესი სახელდებული ბრძანება.—უმაღლესი ჯილდო.—უმაღლესი ბრძანებანი.—უწმიდესი სინოდის განჩინება.

სალიტერატურო განყოფილება: სიტყვა, თქმული მის ყოვლად უსამღვდელოესობის ლეონიდის მიერ ქუთაისის საკათედრო ტაძარში 17 სექტემბერს, პირველად ეპარქიაში შემობრძანების დროს.—ახალი საბალღოჩინო ოლქების გაუქმება იმერეთის ეპარქიაში.—ჩემი სასიხარულო და სამწუხარო შთაბეჭდილებანი აზიასა და ევროპის სახელმწიფოებში მოგზაურობის დროს.—ეპარქიის სამღვდელოების პენსიების შესახებ.—კათოლიკეთა მისსიების ფანჩატური (Павильонъ) მსოფლიო გამოფენაზე პარიზში —ახალი წყარო ჭიათურის ეკკლესია—სკოლიხთვის —ჟურნალ-გაზეთებიდან.—ახალი ამბები და შენიშვნები.—განცხადება.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. **დ. ღამბაშიძე.** Редакторъ-Издатель **П. Д. Гамбашидзе.**

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 1 Октября *1900 г.* ✦ *Цензоръ прот. Е. Елiевъ*

Типог. редакціи журн. **„Пастырь“** (П. Д. Гамбашидзе) въ Кутаисѣ, въ д. А. Дейсадзе на Нѣмецкой ул.